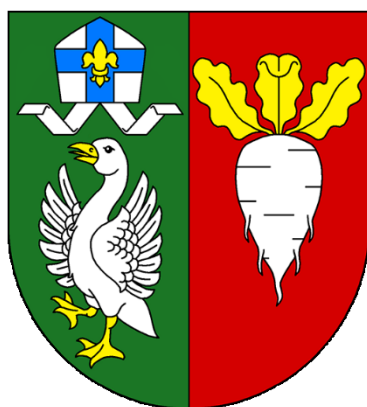

Obce
jinak.cz

Analýza odpadového hospodářství a
návrhová opatření pro obec
Zvoleněves

Duben 2024

Na začátku roku 2021 nabyl účinnosti nový zákon o odpadech a další související zákony, které v mnoha ohledech přináší do České republiky revoluci v odpadovém hospodářství. Jedním z hlavních cílů nového zákona o odpadech je minimalizace vzniku odpadu ukládaného na skládky a vyšší míra třídění komunálních odpadů. Tyto cíle Česká republika přenesla do svého zákona ze závazné legislativy EU.

Nový zákon o odpadech pro dosažení uvedených cílů zavádí několik nových nástrojů, a to především takzvanou „míru separace“, což je zjednodušeně poměr vytríděného a skládkovaného odpadu. Pro obce je stanoven první milník míry separace 60 % v roce 2025. Neplněním separačních cílů se obce vystavují riziku sankcí až do výše 200 tis. Kč za každý rok neplnění.

Separční cíle pro obce a města

Rok	2025	2030	2035
Hodnota separačního cíle	60 %	65 %	70 %

Zdroj: Zákon o odpadech č. 541/2020 Sb.

Dalším nástrojem je „sleva na skládkovacím poplatku“, což ve zkratce znamená, že obce mohou určité množství odpadu ukládat na skládku za stejnou cenu jako doposud, ale při překročení zákonem stanovené produkce skládkovaného odpadu v přepočtu na jednoho občana, bude další odpad ukládat na skládku za výrazně zvýšenou sazbu. V následující tabulce jsou uvedeny změny sazby za ukládání odpadu na skládku v následujících letech.

Sazba pro jednotlivé dílčí základy poplatku za ukládání odpadů na skládku

Dílčí základ poplatku (Kč/t)	Poplatkové období v roce									
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030+
-využitelný odpad	800	900	1 000	1 250	1 500	1 600	1 700	1 800	1 850	1 850
-zbytkový odpad	500	500	500	500	500	600	600	700	700	800
-nebezpečný odpad	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000

Zdroj: Zákon o odpadech č. 541/2020 Sb.

Mnoho změn a povinností, které nová legislativa přináší, bude mít v následujících letech přímý dopad na obce a jejich rozpočty, a proto je nutné se touto problematikou více zabývat. Obec Zvoleněves si za účelem posouzení aktuální připravenosti na plnění povinností nového zákona o odpadech nechala zpracovat analýzu odpadového hospodářství od nezávislé poradenské společnosti ARCH consulting. Rozsáhlá analýza všech aspektů systému odpadového hospodářství obce přinesla mnoho zjištění, která jsou uvedena v následujícím souhrnu nejdůležitějších zjištění.

Ekonomika odpadového hospodářství

Mezi zjištění analýzy patří vysoká míra doplatku na odpadové hospodářství. V roce 2023 celkové výdaje na odpadové hospodářství (obsluha sběrných nádob a nakládání s odpady) činily **1 237 723 Kč**.

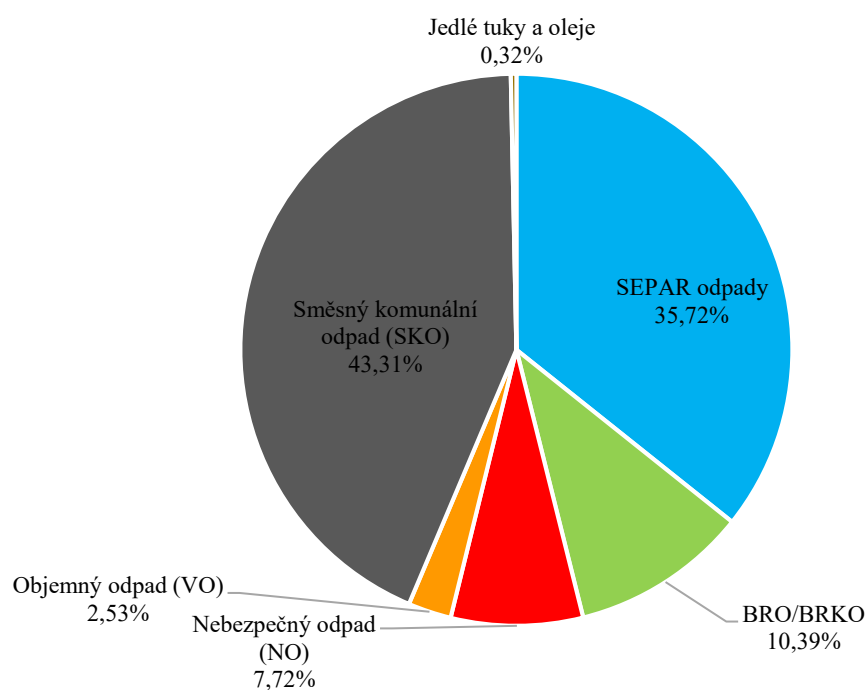
Výdaje na OH v letech 2022 a 2023				
Položka	2022	2023	Meziroční rozdíl (Kč)	Meziroční rozdíl (%)
SEPAR odpady*	359 835 Kč	442 112 Kč	82 277 Kč	22,87 %
BRO/BRKO*	95 875 Kč	128 590 Kč	32 715 Kč	34,12 %
Nebezpečný odpad (NO)**	42 578 Kč	95 613 Kč	53 035 Kč	124,56 %
Objemný odpad (VO)***	103 788 Kč	31 351 Kč	-72 437 Kč	-69,79 %
Směsný komunální odpad (SKO)*	441 045 Kč	536 038 Kč	94 993 Kč	21,54 %
Jedlé tuky a oleje	3 450 Kč	4 019 Kč	569 Kč	16,49 %
Výdaje celkem	1 046 571 Kč	1 237 723 Kč	191 152 Kč	18,26 %
V přepočtu na obyvatele	1 141 Kč	1 350 Kč	208 Kč	18,26 %

* Meziroční nárůst výdajů na SEPAR odpady, BRKO a SKO byl způsoben navýšením cen od svozové společnosti

** Meziroční nárůst výdajů na nebezpečný odpad byl způsoben významným nárůstem produkce NO

*** Meziroční pokles výdajů na objemný odpad byl způsoben významným poklesem produkce VO

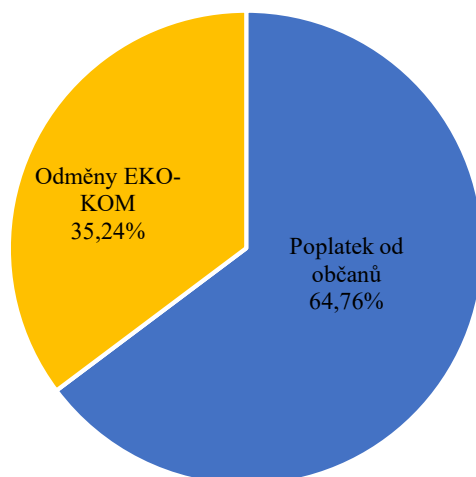
Výdaje na OH v roce 2023

Celkové příjmy v roce 2023 (poplatek od občanů a bonusy EKO-KOM za zajištění sběrné sítě na tříděné druhy odpadů) byly ve výši **733 829 Kč**.

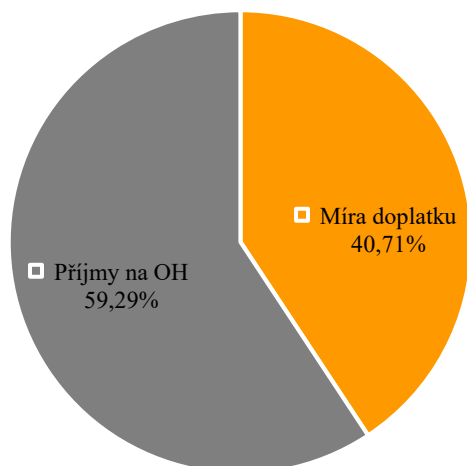
Příjmy na OH v letech 2022 a 2023				
Položka	2022	2023	Meziroční rozdíl (Kč)	Meziroční rozdíl (%)
Poplatek od občanů	446 406 Kč	475 226 Kč	28 820 Kč	6,46 %
Poplatek od rekreatantů	16 250 Kč	0 Kč	-16 250 Kč	-100,00 %
Odměny EKO-KOM	200 268 Kč	258 603 Kč	58 335 Kč	29,13 %
Příjmy celkem	662 924 Kč	733 829 Kč	70 905 Kč	10,70 %
V přepočtu na obyvatele	723 Kč	800 Kč	77 Kč	10,70 %

Příjmy na OH v roce 2023

V roce 2023 tedy obec doplácela na odpadové hospodářství **503 894 Kč**, což představuje míru doplatku **40,71 %**. Doporučená výše doplatku dle společnosti ARCH consulting s.r.o. a Svazu měst a obcí ČR by neměla přesáhnout výše 25 %.

Míra doplatku obce na OH v roce 2023

Poplatek od občanů a rekreantů obec Zvoleněves vybírá dle OZV č. 3/2021, o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství. Výše poplatku je stanovena na **650 Kč/os. a rok**. **Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství od občanů by měl pokrývat náklady na celý systém nakládání s odpady – bioodpad, kontejnery, nebezpečný odpad atd.**
Platba poplatku nehradí jen vývoz konkrétní popelnice, jak se mnozí občané mylně domnívají.

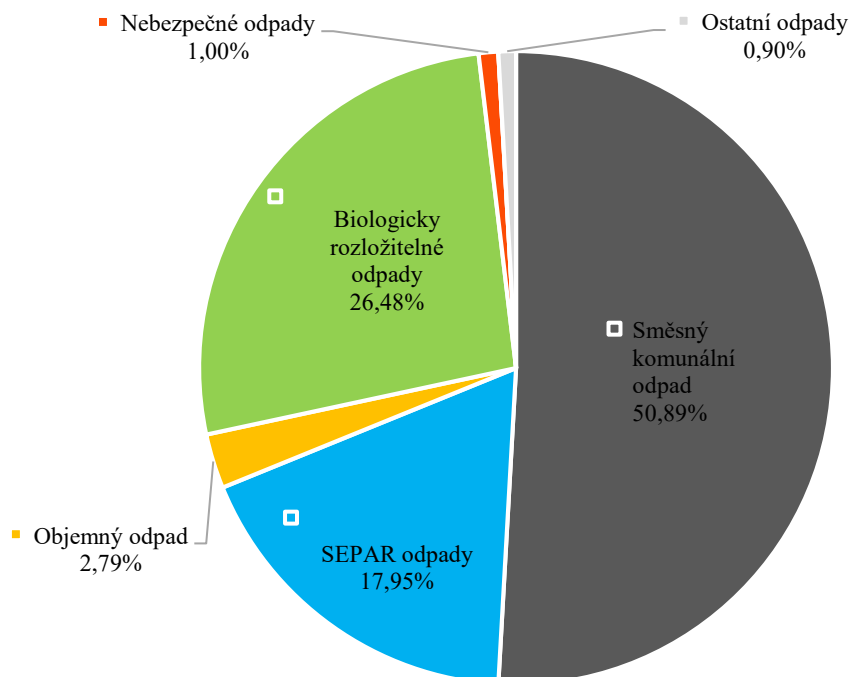
Produkce a nakládání s odpady v obci

V rámci skladby celkové produkce odpadů v roce 2023 byl největší položkou směsný komunální odpad (167,22 tun – 50,89 %). Mezi další hlavní skupiny produkovaných odpadů patřily biologicky rozložitelné odpady (86,99 tun – 26,48 %) a separované odpady – papír a lepenka, sklo, plasty a kovy (58,98 tun – 17,95 %). Celkově obec Zvoleněves dosáhla za rok 2023 orientační míry separace **45,12 %**. Tato hodnota aktuálně nesplňuje požadavek na míru separace **60 %** pro rok 2025. Dle zkušeností společnosti ARCH consulting s.r.o. a zároveň monitoringu MŽP dosahuje v současné době většina obcí míry separace okolo 30 %. Z tohoto pohledu je tedy obec Zvoleněves **nadprůměrná**.

Celková produkce skupin odpadů v letech 2022 a 2023				
Název	Produkce 2022 (t)	Produkce 2023 (t)	Meziroční rozdíl (t)	Meziroční rozdíl (%)
Směsný komunální odpad	167,95	167,22	-0,73	-0,43 %
SEPAR odpady	65,35	58,98	-6,38	-9,75 %
Objemný odpad	32,72	9,16	-23,56	-72,00 %
Biologicky rozložitelné odpady	104,50	86,99	-17,51	-16,76 %

Nebezpečné odpady	0,76	3,28	2,51	328,80 %
Ostatní odpady	3,18	2,94	-0,24	-7,57 %

Celková produkce skupin odpadů v roce 2023

Dle benchmarkového ukazatele vykázala obec v roce 2022 **podprůměrnou** produkci objemného a smíšeného komunálního odpadu – tato fakta lze považovat za **pozitivní** z hlediska míry separace. Dle benchmarkového ukazatele vykázala obec v roce 2022 **podprůměrnou** produkci bioodpadu a SEPAR odpadů v přepočtu na obyvatele – tato fakta lze naopak považovat za **negativní** z hlediska míry separace. Dle benchmarkového hodnocení produkce BRKO je patrný další potenciál pro navýšení produkce, který by měl díky svým vlastnostem (vysoká objemová hmotnost) rovněž zásadní vliv na navýšení míry separace.

V následující tabulce jsou shrnuty produkce vybraných skupin odpadů v přepočtu na jednoho obyvatele v porovnání s benchmarkovými ukazateli.

Souhrn Benchmarků obce	
Měrná produkce SKO v kg/obyvatele obce 2022	183,1
Měrná produkce SKO v kg/obyvatele v obcích vel. 501-1000 obyvatel 2022	197,6
Měrná produkce SEPAR v kg/obyvatele obce 2022	41,7
Měrná produkce SEPAR v kg/obyvatele v obcích vel. 501-1000 obyvatel 2022	54,7
Měrná produkce VO v kg/obyvatele obce 2022	33,7
Měrná produkce VO v kg/obyvatele v obcích vel. 501-1000 obyvatel 2022	30,2
Měrná produkce BRKO v kg/obyvatele obce 2022	114,0
Potenciál měrné produkce BRKO v kg/obyvatele ČR 2022 *	191,6

* V době tvorby analýzy odpadového hospodářství nebyly známy benchmarkové hodnoty za rok 2023

Obec si klade za cíl na základě výsledků analýzy postupnými kroky změnit a optimalizovat současný systém nakládání s odpady v obci tak, aby byly splněny všechny zákonné povinnosti a minimalizovaly se dopady nového zákona na obecní rozpočet, a tudíž i na výši poplatku za svoz odpadu od občanů. O všech budoucích změnách v systému sběru a nakládání s odpady v obci budou občané včas informováni, nicméně již dnes je jisté, že bez spolupráce a většího zájmu o danou problematiku ze strany občanů nebude možné splnit požadavky, které na nás nová odpadová legislativa klade.